ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 40 (8262)
ФЕВРАЛИИН 16
СУББОТО
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Бурят-Монголой АССР-эй нютагай Соведүүдтэ һунгалта 1957 оной мартын 3-да болохонь.

Һунгалтые угтуулан ажал хэрэгтээ амжалта туйлая!

1957 ондо үндэр баян ургаса абая

Хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр баян ургаса абаха гээшэ мүнөө үедэ республикын бүхы колхознигуудай, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй, партийна, советскэ, комсомольско организацинуудай дайшалхы зорилго болоно. Энээниие туйлаха хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга тэдэниие зоригжуулна.

Һаяхан Улан-Удэ городто боложо үнгэрһэн республикын агрономуудай конференци Парти, Правительствын Хандалгые угаа ехэ баяртайгаар дэмжэжэ, үндэр баян ургаса абаха тэмсэлдээ мүнөө жэл эрид хубилалта туйлахабди гэжэ үгэеэ үгөө.

1957 ондо орооһото культурануудай гектар бүриһөө 10—12 центнерһээ бага бэшэ, овощиин—130 центнерһээ бага бэшэ ургаса абаха, хоёр дахин ехэ хартаабха ургуулха, кукурузын болон силосэ бусад культуранудай гектар бүриһөө 100 центнерһээ бага бэшэ, зелёнкын—30 центнерһээ бага бэшэ, үбһэ ногооной—10 центнерһээ доошо бэшэ ургаса туйлаха. Тиигэжэ үнеэн бүхэндэ дунда зэргээр нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ силос бэлэдхэхэ, эбэртэ малай толгой бүридэ 18—20 центнерһээ бага бэшэ хүртэхөөр бүдүүн тэжээл хуряажа абаха гэһэн социалистическэ уялга агрономуудай конференци баталан абаа.

Энэ хадаа харюусалгатайшье, хүндэтэйшье, гүрэн түрын удхашанартай хэрэг гээшэ. Парти, правительствын Хандалгада харюу болгон абаһан энэ уялгаяа бэелүүлхын түлөө юу хэхэб гэжэ тэндэ тодорхойлогдоо. Тэрээн тухай манай газетын мүнөөдэрэй номерто дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэбэ.

Үндэр баян ургаса абахын түлөө эрхим шанартай үрэһэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье, мүнөө үедэ үрэһэ сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ, муу шанартай таряае андалдаха хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр хэгдэжэ байнхай. Илангаяа Бичурын, Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын аймагай колхозууд болон МТС-үүд энэ талаар ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Тэндэ ехэнхи үрэһэниинь мүнөө хүрэтэр сэбэрлэгдээшьегүй байһаар. Тиимэһээ нэгэшье үдэр гээнгүй бии байһан бүхы үрэһэеэ тарилгын шанарта хүргэхэ: тэрэнээ сэбэрлэхэ, андалдаха, нара һалхинда саг соонь шанаржуулха шухала.

Хабарай тарилгые зохид һайн болзорто үнгэргэхэ, үрэһэеэ нормын ёһоор тариха, хахалагдаһан газарые, мүн тарилгые каток ябуулжа нягтаруулха хэрэгтэ эртээнһээ түхеэрхэ, колхоз, МТС бүхэндэ тиимэ катогуудые мүнөөнһөө хэжэ эхилхэ хэрэгтэй.

Үнгэрһэн жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ тобшолол хэжэ, мүнөө жэл дайралдаһан лэ газарые хамаагүй үлүүсэ элдүүрилгэ хэдэг ябадалтай эрид тэмсэжэ, тэрэниие имагтал газарай шанарые хараадаа абажа хэхэ болоно.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ кукурузын угаа ехэ ашагтай байһые мэдэржэ, мүнөө жэлдэ тэрэнэй хойноһоо ёһотой һайн харууһалга хэгдэхэ зэргэтэй. Кукуруза тарихын түлөө эгээн һайн, ехэнхидээ уһалагдадаг газарые энэ гэһээр таһалха, тэндээ гектарай 10 тонноһоо бага бэшэ хүртэхөөр үтэг шорой гү, али 3—4 тонно органо-минеральна холисо зөөжэ гаргаха шухала.

Республикын колхозуудта поли, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха угаа ехэ арга боломжо бии. Тиимэһээ колхоз, совхоз, МТС бүхэн наг шэбхэ зөөхэ түсэбөө эрхэбэшэ дүүргэхэ, мүнөө жэлдэ сахарай свёклын, овощиин болон хартаабхын бүхы талмай үтэгжүүлэгдэхэ ёһотой. Май, июнь һаранuудта пар хахалха газар дээрэ наг шэбхэ ехээр зөөжэ гаргаха хэрэгтэй.

Манай эндэхи эрхэ байдалда газарые уһалха, газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха гээшэ тусгаар удхашанартай. Тиимэ хада үбэлэй үедэ тошон халяаха, хабартаа һайрамай уһа тогтоохо, хүндэ хүрьһэтэй газар дээрэ эртын борнойлго хэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри саг соогоо, оролдосотойгоор ябуулагдаха зэргэтэй. Тарилгын урда тээ, мүн ургасын ургажа байха үедэ һайнаар бүхы талмайгаа уһалхын түлөө эртээнһээ канава, хобоонуудаа заһаха, гол горхонууд дээрэ хаалта хэхэ, бариха шухала. Тэрэнэй ашаар мүнөө жэлдэ таряалангай болон сабшалангай уһалагдадаг талмайе нёдондо уһалагдаһан газарай гурбанай нэгэ хубиһаа бага бэшээр үргэдхэхэ гэһэн зорилго табигдана.

Хуряалгын болзорые хороожо, һайн шанартай орооһо абаха хэрэгтэ амяарлан хуряалгын угаа ехэ туһатай байһан дээрэһээ мүнөө жэл орооһото культуранuудай 70 процентыень иимэ аргаар хуряаха гэжэ хараалагдаба.

Республикымнай аймаг, колхоз, совхоз бүхэндэ муушаг ургаса үгэдэг сабшалангай, бэлшээриин газарые хахалжа, модо болон бургааһанһаа сэбэрлэжэ, уһа намагые хатаажа тарилгын талмайе үргэдхэхэ арга бии. Тиимэһээ 1957 ондо 100 мянган гектарһаа бага бэшэ шэнэ, боро газар элдүүрилхэ зорилготойбди. Тэрэнэй түлөө колхоз бүхэн шэнээр хахалагдаха газараа мартын нэгэн болотор тодорхойлхо, тэрэ хүдэлмэриие хэхын түлөө МТС-тэй договор баталха болоно.

Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые саг болзортонь бэелүүлхэ гээшэ түбхын түрүүндэ агрономуудай оролдолгоһоо, тэдэнэй эмхидхэхы шадабариһаа болохо байһаниинь мэдээжэ. Тиигэбэшье, партийна, советскэ организацинууд, колхозой болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэрэй оролдолгые бүхыдэнь дэмжэхэ, али болохо туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

1957 он манай республикада хүдөө ажахын культурануудай эрхим ургаса туйлаха жэл болохо ёһотой.

СССР-эй Верховно Соведэй VI сессиин шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэнэ

Манай республикын ажалшад ССР Союзай Верховно Соведэй VI сессиин шиидхэбэринүүдые ехээр һайшаан угтаа. Предприяти, колхоз, совхоз бүхэндэ сесси тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ байна. Сессиин материалнуудые хүн зон олоороо уншана.

Арад зоной ажана байдалые һайжаруулгада зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй болон Советскэ правительствын дотоодын политикые, дэлхэй дээрэ эб найрамдалые сахилгада зорюулагдаһан гадаадын политикые республикымнай ажалшад бүримүһэн һайшаана.

Судна заһабарилгын заводой механическа цехын агитатор нүхэр Сосновский Верховно Соведэй VI сессиин материалнуудые газетэнүүдһээ хүдэлмэришэдтэ уншажа үгэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар һаяхан шагнагдаһан механическа цехын эрхим фрезеровщик Александр Ткачук иигэжэ хэлэбэ:

— СССР-эй Верховно Соведэй VI сессиин шиидхэбэринүүд арад зоной ажабайдалые улам һайжаруулха, оронойнгоо экономико ба соёл культурые саашань хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Эдэ шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон бидэ, хүдэлмэришэд, бүри һайнаар хүдэлхэ ёһотойбди.

Мүн котельнэ цехын хүдэлмэришэд СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудтай ехэ анхаралтайгаар танилсажа байна.

— СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүд бүхы советскэ арадай хүсэл эрмэлзэлгэтэй таарана. Түрэл оронойнгоо хүсые илагдашагүй болгохын түлөө советскэ хүн бүхэн шармайн оролдохо, түрэл ороноо бүри хүсэтэй болгохын түлөө бүри һайнаар хүдэлхэ зорилготойбди. Манай завод январь һарынгаа даалгабариие 100 гаран процент дүүргэһэн байна. Заводой коллективэй үмэнэ табигдаһан 6-дахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй даалгабаринуудые һайнаар дүүргэжэ, Октябриин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахабди,—гэжэ котельщигүүдэй бригадир Александр Семенович Левагин хэлэбэ.

Узбекистанай, Таджикистанай Социалистическэ Ажалай Геройнуудта шангууд барюулагдаба

Хүбэн элбэгээр ургуулха, хүбэн ургуулгада наукын болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые хэрэглэхэ ябадалда Узбекскэ болон Таджикска Советскэ Социалистическэ Республиканудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэ туһа нэмэри оруулһан байна. Тэдэнэр шэн зоригтойгоор ажаллажа, хүбэн элбэгээр ургуулан абадаг болоо.

Эгээн лэ эрхимүүдынь орденууд болон медальнуудаар шагнагдаа. Тиихэдэ нилээд олон колхознигуудта, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, советскэ, партийна хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

Узбек болон таджик арадуудай 200 гаран хүбүүд, басагад—Социалистическэ Ажалай Геройнууд февралиин 13-да Кремлиин Ехэ Ордон соо ерээ. Ахадүү республиканудһаа ерэһэн айлшад Ордоной Екатерининскэ зал соо, Грановита палата соо, Улаан зал соо болон бусад залнууд соо суглараа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо О. В. Куусинен, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүд А. А. Андреев, И. В. Капитонов, Н. М. Шверник правительственна дээдэ хайрануудые барюулаа.

Шангуудай барюулагдаһанай һүүлээр тэдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй заседанинуудай зал соо бултадаа суглараа. К. Е. Ворошилов, Н. М. Шверник, О. В. Куусинен, А. А. Андреев, И. В. Капитонов, М. П. Георгадзе, Узбекскэ болон Таджикска ССР-нүүдэй хүтэлбэрилэгшэд президиумдэ һуугаа.

Социалистическэ Ажалай Геройнууд К. Ташпулатова, Р. Ахмедов, В. Т. Зибров, М. Максудов, Д. Урунова, Х. Саиббаев шагнагдагшадай зүгһөө үгэ хэлээ. Ажал хүдэлмэриень үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө Коммунистическэ партида, Советскэ правительствода тэдэнэр халуун баясхалан хүргөөд, туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амархагүйбди, манай Эхэ ороной бадаран мандахын, хүсэ шадалайнь бэхижэхын тулада аһан шадалаараа хүдэлхэбди гэжэ найдуулаа.

Нүхэр К. Е. Ворошилов шагнагдагшадта хандан дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Советскэ Союзай дээдэ хайра абаһантайнь дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Коммунистическэ партиин, болон Советскэ правительствын зүгһөө нүхэр Ворошилов Социалистическэ Ажалай Геройнуудые үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

(ТАСС).

Совет ба хитад арадуудай хани барисаан

Советскэ Союзай болон Хитадай Арадай Республикын хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай договорой баталагдаһаар февралиин 14-дэ 7 жэл гүйсэбэ. Хариин оронуудтай культурна холбоо байгуулха Бүхэсоюзна обществодо энэ үдэртэ зорюулагдаһан вечер болоо. Вечертэ сугларагшадай дунда советскэ наукын, культурын болон искусствын элитэ ехэ ажал-ябуулагшад, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. Т. Федоренко болон бусад байлсаа.

СССР-тэ байдаг Хитадай Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Лю Сяо, Хитадай посольствын хүдэлмэрилэгшэд, Советскэ Союзда һаяхан ерэһэн Хитадай киногой хүдэлмэрилэгшэдэй делегациин гэшүүд вечер дээрэ байлсаа.

ВОКС-ын правлениин түрүүлэгшын орлогшо Г. Калишьян айлшадые амаршалаа.

СССР-тэ байдаг КНР-эй посол Лю Сяо харюугай үгэ хэлээ.

Хитадай документальна үнгэтэ фильмнүүд вечертэ хабаадагшадта харуулагдаа.

(ТАСС).

Депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн габьяата багша

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай эхилхэдэ, залуу багша Анна Павловна Григорьева Сталинградска областиин Глазуновско станциин дунда һургуулида ажаллажа байгаа. Сталинград шадар шанга тулалдаанай болоходонь дайнай аюул гээшые, дайнай ушаруулдаг бэрхэшээлнүүдые нюдөөрөө хараһан, Эхэ ороноо хамгаалалсаһан байна. Анна Павловна шархатаһан советскэ сэрэгшэдые байлдаанай газарһаа һурагшадтайгаа хамта зөөжэ гаргалсадаг, тэдэндэ түрүүшын медицинскэ туһаламжа үзүүлдэг байһан юм.

Фашистнуудай бута сохигдожо Сталинградһаа намнагдаһанай һүүлээр Анна Павловна тэрэ баатар габьяата городые һэргээн бодхоолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Бурят-Монголой республикада хүдэлхэеэ 1954 ондо тэрэ ерэһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Иволгын дунда һургуулида багшалжа байнхай.

Анна Павловна ородой литературын элитэ хүнүүд тухай, тэдэнэй уранзохёолнууд тухай тон ойлгосотойгоор, һонирхолтойгоор заадаг. Тиимэһээ, һурагшадынь ород литература һайн мэдэхэ болодог байна.

Нүхэр Григорьева Сталинградска областиин Еланска районой Тирса тосхондохи дарханай бүлэдэ 1906 ондо түрэһэн байгаа. 1929 ондо педучилищи дүүргээд, ургажа ябаа залуу үетэниие эрдэм номдо һургаха хүндэтэй хэрэг 27-дохи жэлээ эрхилжэ байна. Анна Павловна эрдэмээ дээшэлүүлхын тула оролдолго хэшээл гаргаһанай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институт заочноор дүүргээ.

«Ажалай габьяагай түлөө», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадаһанай түлөө» гэһэн медальнууд, «БМАССР-эй габьяата багша» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ тэрэнэй олон жэлдэ хэһэн үнэн сэхэ ажалайнь гэршэ тэмдэг болоно.

— Дайнай үедэ ехээр һандаргагдаһан городууд һэргээн бодхоогдоо. Эхэ оромнай жэл ерэхэ бүри гоё һайхан, элбэг баян, арад зомнай, ажабайдалнай бүри жаргалтай боложо байна. Бүри һайнаар хүдэлхэ дуран хүрэнэ,—гэжэ Анна Павловна хэлэнэ.

Иволгын дунда һургуулиинхид Анна Павловна Григорьевае аймагай Соведэй депутадта кандидат болгон дэбжүүлээ. Арад зонойнгоо хүндэтэ найдабариие эрхим багшын харюулхань дамжаггүй.

Г. Старикова.

Түрэл орон доторнай

Нарин нооһотой хонин олоор үсхэбэрилэгдэнэ

КИРОВ, февралиин 13. (ТАСС). Молотовой госплемрассаднигта бии болгогдоһон шэнэ үүлтэрэй хонид «Вятска нарин нооһото» гэжэ нэрлэгдэдэг. Энэ хонидые хаа хаанагүй олоор үсхэбэрилдэг боложо байнхай. Госплемрассаднигай хүдэлмэрилжэ эхилһээр областиин колхозуудта 30 мянга гаран хурьгад болон түлгэнүүд худалдагдаа. Мүнөө областиин 34 райондо 120 мянга гаран нарин нооһотой хонид бии болонхой. Аяар хойто зүгэй—Омутнинска, Кайска, Нагорско болон бусад районуудта шэнэ үүлтэрэй хонид үсхэбэрилэгдэдэг боложо байна.

Эхэнэрэй ажал хүнгэлдэг машина

Желябовай нэрэмжэтэ бүдэй фабрикада бэлэн болоһон бүдэй хярхаг жэгдэлдэг машинанууд хэрэглэгдэдэг болобо. Урдань ажал ехэтэй энэ хүдэлмэриие 40 эхэнэр хэдэг байһан юм. Нэгэ эхэнэр халаан соогоо мянга табан зуу гаран метр бүд жэгдэлдэг һэн.

Хүдэлмэришэд П. Г. Ваняшев, А. Г. Немнонов, инженер Н. Ф. Марков энэ шэнэ машина байгуулаа юм.

Ленинградай литейно-механическа завод энэ машиные мүнөө жэлдэ олоор гаргажа эхилхэнь.

Приморско хизаар. Примориин колхознигууд хитад нүхэдтөө 355 мори бэлэг үгөө юм. Һаяхан хилэ дээрэ байдаг Гродеково гэжэ түмэр замай станцида Хитадай хүдөө ажахын түлөөлэгшэд ерэжэ, эдэ моридыень абаа. Түмэр замай Гродеково станци дээрэ болоһон митинг Советскэ Союз Хитад хоёрой бата бэхи хани барисаатай байһыень элеэр харуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хитад нүхэдтэ морид үгтэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Белоруссиин колхозуудай үйлэдбэриин түсэбүүд

МИНСК, февралиин 13. (ТАСС). Хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг болоһоной ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ Белоруссиин колхозуудай мүнгэн олзо миллиард түхэриг болоо. Олонхи колхозууд миллион доход оруулдаг болонхой. Колхознигуудай ажалта үдэртэ түлэгдэдэг түлөөһэн һураггүй ехэ болоо.

Мүнөө колхозуудта энэ жэлэй түсэбүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдана. Республикын колхозууд энэ жэлдэ тарянай бүхы ургасые 40 процентээр, хартаабхын—25, сахарна свёклын—32 процентээр, овощиин ургасые нёдондонойхидо орходоо нэгэ хахад дахин ехэ болгохоор хараална. Ургасын талмайе ехэ болгохын тулада 93 мянган гектар торфын намаг хатаагдажа байна.

Нёдондонойхидо орходоо нэгэ хахад дахин ехэ һүн, 30 процент ехэ мяхан абтахаар түсэбөөр хараалагдаба. Мүн малай тоо толгой олошорхо, фермын ажал хүдэлмэри механизацилагдаха юм.

Нэгэ машина табан машинын орондо хэрэглэгдэнэ

ЛЕНИНГРАД, февралиин 13. Радищевай нэрэмжэтэ арһа болбосоруулдаг комбинадта ехэ һонин машина байгуулагдаа. Тэрэ арһа тэниилгэхэдээ 5 машинын бүтээхэ юумэ хэнэ. Урдань болбосоруулагдажа байһан арһые хэдэн дахин гараараа урбуулха хэрэгтэй болодог һэн. Мүнөө энэ хүдэлмэри машинаар хэгдэнэ.

Автомадаар перчатка оёгдоно

Трикотажна машинануудые зохёодог Ленинградай бюрогой инженернүүд автомадаар перчатка оёхо машина бүтээгээ. 8 часай туршада тус автомат 130 паар перчатка оёно. Нэгэ хүдэлмэришэн 10 иимэ машинада хүдэлнэ.

Торго улам ехээр нэхэнэ

Торгон бүд нэхэлгэ манай ороной бүдэй промышленностиин эгээл түргэнөөр, ехээр хүгжэжэ байһан һалбари юм. Гансал үнгэрэгшэ жэлдэ 43 процент ехэ торгон нэхэгдээ. Мүнөө СССР-эй Хүнгэн промышленностиин министерствын предприятинуудта дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо 11,5 ехэ торгон нэхэгдэнэ.

1957 ондо 35 миллион метр ехэ торгон нэхэгдэхэ юм.

(ТАСС).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Б. Т. Красиковта БМАССР-эй габьяата артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Советскэ театральна искусствода габьяатай байһанайнь түлөө Бурят-Монголой гүрэнэй ород драмын театрын артист Борис Тимофеевич Красиковта БМАССР-эй габьяата артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй байшан
1957 оной февралиин 13.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Манай партийна группа

Манай комплексно бригадын һайн үүлтэрэй үнеэдэй фермэдэ партийна группа байгуулагдаһан юм. Партгруппада мүнөө 6 коммунист ажаллана.

Партгруппа хүдэлмэрөө гол түлэб колхозой партийна организациин бюрогой хүтэлбэрөөр ябуулдаг, хэһэн хүдэлмэри тухайдаа саг үргэлжэ тоосодог байна.

Ажахын энэ жэлэй эхиндэ манай гүүртынхид үбэлжэлгэеэ һайнаар, эмхитэйгээр үнгэргэжэ, малаа хүсэ шадалтайгаар ондо оруулха, шэнэ түлнүүдые нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр абаха, үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һааха гэһэн социалистическэ уялга абаһан байгаа. Тиихэдэ, зарим түрүү һаалишаднай үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һааха уялга абаһан байна.

Һаалишадай энэ үүсхэлые дэмжэхэ, тэдэнэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ гээшэ партийна группын түрүүшын хэрэг байгаа. Жэлэй турша соо фермэ дээрээ һү һаалгые 2,5—3 дахин дээшэлүүлхэ гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Тиимэһээ партийна группа һаалишадай дунда эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй. Эгээн түрүүн бидэнэр коммунистнуудаа хүдэлмэриин гол участогууд дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха асуудал хаража үзэһэн байнабди. Мүнөө коммунистка нүхэр С. Бальжинова һаалишанаар, Х. Базарова тугалшанаар, Б. Пирмаев мал адуулагшаар, С. Цыдыпов Н. Раднаев хоёр тэжээл буйлуулга дээрэ хүдэлмэрилнэ. Би өөрөө энэ гүүртэдэ дүрбэдэхи жэлээ зоотехнигээр хүдэлмэрилжэ байнаб. Тэрэшэлэн комсомолшууд гүүртэдэ шухала хүдэлмэри хэнэ. Жэшээнь, комсомолшууд Цындыма Дашиева, Люба Гармаева, Цыремжид Бадмаева, Елизавета Доржиева гэгшэд һаалишанаар хүдэлмэрилнэ.

Иигэжэ коммунистнууд болон комсомолшуудаа хубаарилан табихадамнай тэдэнэй харюусалгань дээшэлжэ, өөһэдөө ажалай һайн жэшээ харуулхаһаа гадна, хамта хүдэлмэрилжэ байһан нүхэдтөө заажа, хэлэжэ үгэдэг байна. Аймаг соогоо суута тугалшан коммунистка Хандама Базарова гүүртынгээ тугалшадта хододоо туһалдаг, өөрынгөө дүй дүршэл тухайда хөөрэжэ үгэдэг, дутагдалнуудые түргэн зайсуулхаяа оролдодог байна. Мүнөө манай гүүртэдэ 50 гаран племенной тугал эхэһээ һалгаагдажа, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэнэ. Тэрэшэлэн комсомолка Цындыма Дашиева һаалишадайнгаа дунда үльгэр жэшээ харуулан ажаллана.

Ажахын жэлэй түрүүшын һара соо һаалишаднай һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө горьтой тэмсэл хээ. Хэрбээ нёдондо жэлэй энэ үедэ үнеэн бүриһөө 192 литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 500 литр һаажа, һү һаалгаяа хоёрһоо үлүүгээр дээшэлүүлээ. Тиихэдэ, зарим һаалишад, жэшээнь, Ц. Дашиева, Г. Бубеева, Л. Гармаева ба бусад даажа абаһан үнеэн бүриһөө 500—600 литр һү һаагаа.

Һаалишадай хүдэлмэриин дүнгые саг соонь гаргажа, показателиин доскада, «Дайшалхы хуудаһанда» харуулха, партийна группын суглаан, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэхэ гээшэ ехэ удхашанартай байдаг. Тиимэһээ би энэ хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулдаг байнаб. Мүнөө хүдэлмэриин дүнгые үдэр бүри гаргаад, показателиин доскада харуулнабди. Тиихэдээ, али нэгэ һаалишанай һү һаалгаяа доошолуулһан байгаа һаань, тэрэнэй шалтагаанииень элирүүлжэ, дары усадхаха тушаа хэмжээ абадаг байнабди. Арбан хоногой дүнгүүдээр гүүртын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэнэ. Эндэ хүдэлмэриингөө дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, алдуу, дутагдалнуудаа элирүүлдэг, саашадаа ябуулха хүдэлмэрөө хараалдаг байнабди.

Һара бүридэ партийна группымнай суглаан болодог. Тэндэмнай комсомолшууд, мүн партийнабэшэ һаалишадшье хабаадалсадаг байна. Эдэ суглаанууд дээрэ ехэнхидээ шэнэ хэмжээ-ябуулга дүүргэхэ гү, али хүдэлмэридөө элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха тухай асуудалнууд табигдадаг байна.

Мүнөө партийна группа малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри бүри һайжаруулхые оролдоно. Саг үргэлжэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, һаалишад, малшадаа уласхоорондын, орон доторой байдалтай, республика, аймаг соо болоһон һонинтой танилсуулдаг байнабди. Мүн заримдаа лекци, элидхэлнүүд үнгэргэгдэнэ. Манай гүүртынхид бултадаа газетэ захижа абадаг байна. Мүн эндэмнай политическэ һуралсалай кружок бии.

Мүнөө үбэлжэлгын үедэ манай һаалишад һү һааха жэлэйнгээ түсэбэй 65 процентыень дүүргэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1625 литр һү һааха зорилготойгоор ажаллажа байна. Энэ хадаа тон ехэ харюусалгатайшье һаа, дүүргэжэ шадахаар хүдэлмэри гээшэ. Энээниие дүүргэхын тулада манай партийна группа малшадай бухы хүсые элсүүлхэ байна.

Н. Пирмаева, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һайн үүлтэрэй үнеэдэй фермын группарторг.

Амжалта туйлана

Үбэлэй үедэ һү һаалгые нёдондонойхиһоо хоёр, хоёр хахад дахин ехэ болгохо тухай КПСС-эй обкомой III Пленумэй тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой малшад шангаар тэмсэжэ байнхай.

Ажахын үнгэрһэн жэлдэ энэ колхоз һү һаалгаар гээгдэжэ ябаһан юм. Үбһэ тэжээлэй багаар бэлэдхэгдэһэн дээрэһээ олон мал гарзалһан байгаа. Үнеэн бүриһөө оройдоол 900 гаран литр һүн һаагдааһэн.

Нёдондо жэлэйнгээ алдуу дутуунуудые хараадаа абалсажа, колхозой партийна организаци (секретаринь нүхэр Ж. Банеев) малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын түлөө нилээд хүдэлмэри ябуулна. Энэ партийна организаци 23 коммунистһаа бүридэдэг юм. Ажахын жэлэй эхилхын урда тээ малай фермэнүүд болон отаранuудта 10 коммунист эльгээгдээ һэн. Мүнөө үедэ хамтадаа малажалда 14 коммунист хүдэлмэрилнэ.

Энэ колхоздо гурбан томо комплексно бригаданууд бии. Тэдэнэй хоёртонь партийна группанууд эмхидхэгдэнхэй.

Хоёрдохи комплексно бригадын партийна группа (группарторгонь нүхэр П. А. Курикалов) һайнаар хүдэлнэ. Энэ бригадын фермэ ажахын жэлэй 4 һарын хугасаа соо нёдондоной энэ үстэй сасуулбал һү һаалгаяа 2,5 дахин дээшэлүүлһэн байна. Түрүү һаалишад В. И. Серебренникова—632 литр, Анна Иванова—442 литр, В. Д. Серебренникова—535 литр һү үнеэн бүриһөө һаажа, нёдондонойхидоо орходоо гурба дахин ехэ һү һааба.

Партийна группанууд арбан хоногой дүүрэхэдэ зүблөө зарлажа, фермэ, отарануудай хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэдэг. Мүн бусадшье шухала асуудалнуудые хэлсэдэг байна. Малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри тэдэнэрэй ажалтай нягта холбоотойгоор үнгэргэгдэнэ. Партийна группа хадаа бригадын гэшүүдэй журамые һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина. Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудай ашаар хоёрдохи комплексно бригадын фермэ һү һаалгаараа колхоз соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Ниитын малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөө партийна группанууд хододоо хүтэлбэрилдэг юм. Фермэ дээрэ һаалишадай ажалай үдэр бүриин, арбан хоногой дүнгүүд гаргагдажа, түрүү һаалишадай дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо тухай, гээгдэжэ ябаһан һаалишадта туһалха тухай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг. Мүн ханын һонин, дайшалхы хуудаһанууд саг соогоо гаргагдадаг.

Колхозой партийна организаци комсомольско организациин хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа анхаралаа ехээр табидаг болоо. 50 комсомолшуудһаа 25-ниинь малажалда хүдэлнэ.

Урданайхида оробол энэ жэлдэ колхоз тэжээл ехээр бэлдээ. Мүн силос, зелёнко гэхэ мэтын тэжээлээр элбэг. Мүнөө жэл һаалишад түрүүшынхеэ үнеэдээ уяада байлгажа харууһална. Энээнэй ашаар үбһэ тэжээл нилээд гамтайгаар гаргашалагдана. 723 хурьган, 80 гаран тугал абтаад һайнаар тэнжээгдэжэ байна.

Үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгые һайжаруулһанай, мүн һаалишадай дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри зүбөөр ябуулһанай ашаар ворошиловайхид ажалдаа амжалта туйлаба гээшэ. Мал ажалда хүдэлдэг коммунистнууд тоо бүридхэгшэ, һаалишад Ц. Ринчинова, Ц. Аюшеев гэгшэд ажалдаа үльгэр жэшээ харуулна.

Гэхэтэй хамта, энэ колхозой малай үбэлжэлгэдэ дутагдалнууд үшөөл бии. Хамнигадайн МТС фермэдэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха талаар биратай юумэ хэнэгүй. Һү ехээр һаадаг Дунгуйн фермын һаалишадай культурна эрилтэнүүд һайса хангагданагүй.

Эдэ дутагдалнуудые усадхажа, һунгалтын үдэрые ажалай ехэ бэлэгүүдээр уттахын түлөө колхозой партийна организаци эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна.

Д. Болхоев, манай корр.

Улан-Удын мебельнэ фабрикын хүдэлмэришэн Агриппина Лукинична Сизы[х] Агуухэ Октябриин 40-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоо[д], энэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө халаанайнгаа нормые 110 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Л. Сизых диванай пружина татажа байна.

Е. Ринчиновагай фото.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойдо

Ажалайнгаа эдэбхиие дээшэлүүлнэ

Республикымнай уһанзамайхид Агуухэ Октябриин 40-дэхи ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ хабаадалсан заһабарилгын хүдэлмэриие һайнаар ябуулна. Баргажанай ашаглалгын участогайхид судна заһабарилгаар графигаа үдэр бүри үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Энэ участогта ажалай эрхим амжалта туйладаг түрүү хүдэлмэришэд яһала олон. Жэшээлхэдэ, нүхэд Малыгин, Иевский, Брянский болон бусад олон хүдэлмэришэд үдэр бүри даалгабаряа 170 гаран процент дүүргэнэ. Гэхэ зуура, олохон хүдэлмэришэд, мотористнууд Вульфович, Брянский, механигууд Чудновский, Ревякин гэгшэд хоёр мэргэжэлнүүдые шудалжа, урдань ондоо организацинуудта хэлгэдэг токарна болон гагнуури хэдэг хүдэлмэриие өөһэдөө бүтээдэг болобо. Тэрэнэй ашаар хэһэн хүдэлмэриинь шанар һайжараа. Мүн өөрынь үнэ сэн эли бодоор химдаржа үгэнэ.

Мүн замай ажахынхидай хүд[эл]мэриие тэмдэглэхээр. Тэдэнэр Хи[...] гана нютагта бага Баргажан [...] дээрэ хаалта хэхын тула 400 куб[...] метр шулуу бэлдэжэ зөөгөөд, [...] нөө үедэ модоной гэшүүһэ, гада[...] бэлдэжэ байна. Энэнь ерэхэ хаба[...] һаа Баргажан голоор суднанууд[...] һаадгүйгөөр ябажа, холын пун[...] нуудые эд хэрэгсэлээр таһалгар[...] гүй хангаха арга олгохо юм.

Дээдэ Ангар, Баргажан, Су[...] Хёлго мүрэнүүд дээгүүрхи зам[...] ажахые заһабарилха хүдэлмэ[...] мүн лэ һайнаар ябуулагдажа ба[й]на. Усть-Баргажанай пристань дэ[э]рэ байрын шэнэ гэрнүүдые, ажахы[н] барилгануудые олоор барихын т[у]ла барилгын модо ехээр бэлдэгд[э]нэ. Юуб гэхэдэ, энэ пристань мүн[өө] жэл Баргажан голой баруун бэе[...] зүүн эрье дээрэ зөөгдэжэ, ехэ бо[л]гогдохо түсэбтэй. Мүн уһанай яб[...] хатай хамта энэ голые малтаж[а] гүнзэгы болгохоор хараална. Уш[а]рынь энэ хүрэтэр пароход ябад[аг] болохо юм.

Д. Балданов.

Каменск тосхоной барилгашад

Каменск посёлок Кабанскын аймагай томохон посёлогуудай нэгэн юм. Энэ посёлок үдэр ерэхэ бүри болбосон түхэлтэй боложо байна. Хэдэн дабхар байрын гэрнүүд эндэ тэндэ жэрылдэн бодхоогдонхой.

Үбэлэй янгинама хүйтэндэшье посёлогто гэр байранууд олоор баригдажа үргэлжэлһөөр. Василий Григорьевич Батуринай бригадынхид посёлогой бусад барилгашадтал адли гэр байрануудые олоор барилсана. 25 шулуушадһаа, хамһабариин 8 хүдэлмэришэдһөө бүридэһэн энэ бригада мүнөө 3 дабхар байрын гэр барижа байна.

Шулуун гэрые үбэлэй сагта түргөөр барихын тулада туйлай ехэ шадабари мэргэжэл хэрэгтэй юм. Юуб гэхэдэ, хүйтэнэй ехээр шангархада бүлеэн шабар түргөөр хүрэжэ, хирпиисэ табигшадта бэрхэшээлтэй болодог. Гэхэ зуура, бригадир В. Г. Батурин хүдэлмэрөө шадамар бэрхээр эмхидхэдэг болоо. Халуун шабарай (растворой) машинаар асара[ха]даһаа урид бригадын гэшүүд ба[]рилгын материалнуудые (шлако[б]лок болон бусадые) хүсэд бэл[эн] болгоод байдаг. Шулуушад Миха[ил] Никанорович Чемоданов, Ил[ья] Петрович Малыхин, Василий Фед[о]рович Брезнер болон бусад бриг[а]дирайнгаа туһаламжаар эрхим ш[у]луушад болонхой.

Үнгэрэгшэ жэлдэ ФЗО-гой һу[р]гуули дүүргэжэ ерэһэн залуу ш[у]луушад бригадын түрүү шулууш[а]дай туһаламжаар мүнөө харюуса[л]гатай ажал хэнэ. Батуринай бриг[а]дынхид гэр байрануудые бариха ү[н]гэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые 127 про[]цент дүүргэжэ, шэнэ жэлэй гараха[]да дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһ[ан] юм. Тэдэнэр Агуухэ Октябриин 4[0] жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгтэ[й]гээр угтахын зорилгоор эдэбхи үү[с]хэлтэйгээр ажаллажа байна. Бриг[а]дын гэшүүдэй олонхинь үдэр б[ү]риингөө даалгабариие 150—1[..] процент дүүргэнэ.

В. Вельвер.

Улан-Удэ городой һунгуулиин 2-дохи участогай агитпунктда хүн зон ходо олон байдаг. Тэндэ лекци болодог, агитаторнуудай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг. Һунгагшад уранһайханай самодеятельностиин концерт ерэжэ харадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитпунктда ерэһэн һунгагшад шэнэ газетэ, журнал уншана.

И. Денисовэй фото.

Инструкторнуудай семинар

ВЛКСМ-эй айкомуудай МТС-үүдэй зонодохи инструкторнуудай семинар Сэлэнгын МТС-тэ һаяхан болобо.

Республикын МТС-үүдэй зонодо ажалладаг инструкторнууд эндэ табан хоног соо сугларжа, түрүү механизаторнуудай, колхознигуудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дүй дүршэлтэй танилсаһан байна.

Семинарта хабаадагшад Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, механизацилагдаһан фермэнүүдэй ажал хүдэлмэритэй танилсаа.

Сэлэнгын МТС-эй зонодо ажалладаг ВЛКСМ-эй айкомой инструкторай хүдэлмэриин дүршэл зүбшэн хэлсэгдээ.

А. Алексеев.

Агитпунктын хүдэлмэриие һайжаруулха

Үдэшын боро хараан. Энэ үедэ город дотор электрын гэрэл носожо, эндэ тэндэ улаан бүдөөр бүриһэн гонзод гэһэн хайрсагууд аяар холоһоо гэрэлтэн харагдадаг. Эдэ улаан бүдүүдтэ дүтэлэн ерэхэдэ, агитпункт гэһэн гаршаг харагдадаг.

Смолиной үйлсэдэ һунгуулиин участогай 3-дахи агитпункт бии юм. Энэ агитпункт «Победа» артелиин улаан булан соо эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ ороходо электрын гэрэлээр толорһон уужам һаруул таһалга соо газетэ, журналнуудые уншажа һууһан хүнүүд олон байдаг. Эдэнэр хүдэлмэриингөө һүүлээр, сүлөөтэй сагаа культурнаар, таатай зохидоор үнгэргэхын тула, мүн агитаторай хөөрэлдөө, лекци, элидхэл шагнахаяа үдэшэ бүри эндээ олоороо суглардаг. Тиихэдэ агитпунктын ханануудаарнь үлгөөтэй байһан зурагуудые ерээшэд һонирхожо харадаг.

Агитпунктын нүгөөдэ таһагай нэгэ ханадань һунгагшадай списогэй үлгөөтэй байхань харагдана. Эндэнь агитаторнуудай хүдэлмэридөө хэрэглэхэ номой списогууд, лекци, элидхэлнүүдэй темэ заагданхай. Эдэ бүгэдэнь аятай зохидоор папканууд соо шэдээтэй.

— Январиин 18-һаа эхилжэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ эхилээ һэмди, — гэжэ тус агитпунктые даагша нүхэр Меранкульева хөөрэнэ. — Январиин 21-нэй үдэшэ, түрүүшынхеэ партийна организациин секретарьнуудай семинар үнгэргэжэ, хаана ямар организацинуудай агитаторнуудай ажаллаха тухай хэлсэгдэһэн байна.

Тээ байд гээд энэ агитпунктда агитаторнуудай түрүүшын семинар үнгэргэһэн юм. Семинарта хабаадагшад һунгуулиин кампаниин үедэ ямар хүдэлмэри хэхэб, һунгагшадай дунда ямар хөөрэлдөө, элидхэлнүүдые үнгэргэхэб гэхэ мэтэ асуудалнуудаар тодорхой заабаринуудые абаһан байгаа.

Мүнөө һунгагшад неделидээ нэгэ дахин агитпунктдаа сугларжа, хөөрэлдөө, лекци, элидхэлнүүдые шагнадаг, уранһайханай концерт харадаг байна. Жэшээлхэдэ, январиин 26-най үдэшэ «КПСС-эй декабрьска Пленум» гэһэн темээр лекци үнгэргэгдөө. Лекциие КПСС-эй горкомой консультант нүхэр Цыбиктарова, «Уласхоорондын байдал» гэһэн лекциие КПСС-эй обкомой лектор нүхэр Заикина гэгшэд уншаһан байна. Һунгагшад эдэ лекцинүүдыень ехэтэ һонирхожо шагнаһан, олон асуудалнуудые һуража абаһан байна. Лекциин һүүлээр һунгагшадта зорюулагдаһан уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд һонин программатай концерт харуулаа.

Участогай олонхи агитаторнуудынь һунгагшадтайгаа 4—5 дахин уулзаһан, тэдэнэй һонирхоһон асуудалнуудта тодорхой харюунуудые үгэһэн байна. Республикын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейн партийна организациин (секретаринь нүхэр Петухов) агитаторнууд бүгэдэнһөө эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллана. Илангаяа агитаторнууд Галянина, Румянцева, Петухова, Померка гэгшэд һунгагшадтайгаа хододоо уулзадаг, тэдэнэйнгээ ажабайдалаар һонирходог, һунгуулиин дүримтэй танилсуулдаг юм. Тэрэшэлэн Санэпидстанциин (секретаринь нүхэр Залуцкая), Горпищекомбинадай (секретаринь нүхэр Руднева) партийна организациин агитаторнууд мүн лэ һайнаар ажаллана. Эдэнэрэй оролдолго үүсхэл гаргаһанай ашаар агитпунктдань үдэшэ бүри хүнүүд олоороо сугларадаг болонхой. Дурсагдагша партийна организацинуудай агитаторнуудта даалгагдаһан участогуудай һунгагшадай олонхинь мүнөө ерэжэ, һунгагшадай списогтэ нэрэ обогоо, түрэһэн он, адресаа шалганхай. Агитаторнууд үдэр бүри агитпунктдаа ээлжээ ээлжээгээр үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 10 час болотор дежурладаг болоо.

Мүнөө тус агитпунктын эдэбхитэй агитаторнууд, агитпунктые даагша нүхэр Меранкульева городской, районно Советүүдтэ һунгаха һунгуулиие эмхитэй, гуримтайгаар үнгэргэхын тула ябуулжа байгаа ниитэ-политическэ, ойлгууламжынгаа хүдэлмэриие улам үргэдхэжэ байнхай.

Гэхэтэй хамта, энэ ехэ шухала кампанида хайша хэрэгээр, һалан нобшоор хандадаг хүтэлбэрилэгшэд бии. Жэшээ болгон БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын партийна организациин (секретаринь нүхэр Соломатина) агитаторнуудай хүдэлмэриие абаад үзэе. Энэ организациин агитколлективые нүхэр Сельверов хүтэлбэрилдэг юм. Нүхэр Сельверов энэ харюусалгатай уялгадаа хайша хэрэгээр хандана. Ушар юуб гэхэдэ, нэн түрүүн агитаторнуудынь даалгагдаһан участогуудтаа оройдоо нэгэ дахин гараһан байна. Тиихэдэ партийна организациинь секретарь нүхэр Соломатина агитпунктын эмхидхэгдэһэнһээ хойшо ерээгүй, агитаторнуудайнгаа хүдэлмэреэр һонирхоногүй.

Тэрэшэлэн «Сельэлектро» трестын партийна организаци (секретаринь нүхэр Калачев) һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар ябуулна. Ядахадаа, семинарай болоходо агитаторнуудынь ерэдэггүй. Партийна организациин секретарь нүхэр Калачевто республикые электрификацилгын түсэб зуража үгэхэ гэжэ агитпункт даалгаһан юм. Мүн тэдэнэр агитпунктые электрын гэрэлээр һайнаар хангахын зорилгоор проволоко үгэхэбди гэжэ өөһэдөө дурадхаһан байгаа. Теэд эдэнь мүнөөшье болотор дүүргэгдэнэгүй. Дурсагдагша партийна организацинууд эдэ үдэрнүүдтэ бии байһан дутагдалнуудаа дары усадхажа, городской болон районно Советүүдтэ һунгаха һунгалтые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха ёһотой.

Б. Цыремпилов.

Советүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ

Иволгын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй XII сесси һаяхан болобо. Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Л. К. Врублевская тоосоото элидхэл хэһэн байна.

Һүүлшын хоёр жэлэй туршада аймагай ажахы болон культурые хүгжөөхын тула горьтой юумэн хэгдээ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, ажахын шэнэ жэлэй 3 һара 20 үдэрэй туршада 50 процентээр үлүү ехэ һүн һаагдаа. Мүн нооһо, үндэгэ, мяха нилээд ехээр абтаһан байна.

Гэхэтэй хамта, малажалһаа продуктнуудые абалгада дутагдалнуудшье бии. Аймагай колхозууд гахай, хони үсхэбэрилхэ арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэнэгүй. Зарим колхозуудта малай үбэлжэлгэ муугаар үнгэргэгдэжэ байна. Малай тэжээл хүсэд буйлуулагдангүй үгтэнэ.

Аймсоведэй гүйсэдком өөрынгөө шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула зохихо хэмжээ абадаггүй байгаа, тэдэнэйнгээ хэр бэелүүлэгдэжэ байһыень хүсэд шалганагүй. Сел[ь]скэ ба сомоной Советүүд колхозу[у]дай хүдэлмэридэ анхарал бага[а] хандуулна гэжэ элидхэлшэ тэмд[эг]лээ.

Элидхэлэй һүүлээр 10 хүн ү[г]хэлэбэ. 1956 ондо аймагай колхо[з]зуудта горьтойхон барилга хэгдэһэ[н] байна гэжэ депутат Ильков тэмдэ[г]лээ. Аймгүйсэдком сельскэ, сомо[]ной Советүүдэй хүдэлмэриие үд[эр] бүри, тодорхойгоор хүтэлбэрилдэ[г]гүй гэжэ депутадууд шүүмжэлээ.

Сомсельсоведүүдэй саг үргэлжы[н] комиссинуудые аймсоведэй гүйсэ[д]ком муугаар хүтэлбэрилнэ, тиимэ[]һээ эдэ комиссинууд ямаршье х[ү]дэлмэри ябуулдаггүй шахуу гэж[э] депутадууд Лубсанов, Халзанов[], Ильков гэгшэд мүн лэ тэмдэглэб[э].

Советүүдэй зүгһөө олон[н]ииты[н] дунда ябуулагдаха эмхидхэлэй х[ү]дэлмэриие һайжаруулха, аймага[й] культурна ба ажахын байгуула[]тын асуудалнуудые шиидхэлгэд[э] Советүүдэй үүргые дээшэлүүлх[э] гэһэн шиидхэбэри сесси батала[н] абаа.

З. Лубсанова.

Агитаторай блокнот

КПСС-эй областной комитедэй пропаганда болон агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер хэблэлһээ гараба.

Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд гэһэн бүлэг дотор «1957 ондо хүдөө ажахын хүсэ ехэтэ, шэнэ дэбжэлтэ туйлагдаха зэргэтэй» гэжэ гаршагтай түрүү бэшэг толилогдоо.

Мүн энэ бүлэг дотор «Советскэ демократи—үнэхөөрөө арадай демократи гээшэ» гэһэн нүхэр Н. Лобановай статья, «Баруун Германиин милитаристнууд Европодо шэнэ дайнай гуламта бэлэдхэнэ» гэһэн нүхэр Пономаревой стать[я] толилогдоһон байна. Гадна, Сове[т]скэ Армиин Үдэртэ зорюулагдаһа[н] нүхэр А. Сконниковой бэшэг тол[и]логдонхой.

Агитационно хүдэлмэриин хрони[]ко гэһэн бүлэг дотор нютагай Со[]ведүүдтэ һунгаха һунгалтада зо[]рюулагдаһан хэдэн бэшэгүүд ту[]хаглагдаһан байна.

Справка үгэхэ таһаг дотор «Д[...]тын Зүүн зүг, Доктрина, Вакуу[м]» гэһэн бэшэгүүд толилогдонхой.

Н. Левский.

Худөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө

Эрхим сортын үрэһөөр тарилга хэхэ

Республика дотор орооһо таряа, хартаабхын, овощиин болон бусад культуранудай эрхим сортын үрэһэ бэлэдхэжэ абаха хэрэг хангалтагүй байһаар. Тарилгада эрхим сортын үрэһөөр хангаха байдал жэл бүри олонхи колхозууд үрэһэеэ хүсэдөөр сэлбэнгүй, тарилгын шанар хурганхүй шорой булаадаг. Энэ байдал мүнөөшье жэлдэ. Һүүлэй мэдээгээр Багалэйн, Гашейн, Хонхолойн, Хэжэнгын, Чесанын болон бусад хэдэн МТС-үүдэй харьяата колхозууд нёдондо тарилгынгаа нилээд ехэ талые шанар муутай үрэһөөр тарижа, ургаса абаагүй байбашье, энэ үедэ байһал нёдондонойнгоо дахин дабтажа байнхай. Эндэ үрэһэниинь шанар муутай, ...эбг үбһэ ногооной үрэнүүдээр ...ашоноһон байна.

Эрхим сортын үрэһөөр тарилга жэлдэ багаар хэгдэдэг болоо. Үнгэрһэн жэлдэ 1953 онойхидо 10 процентээр доошоо ороо. Тарилгаа Хэжэнгын, Закаменай, Мухаршэбэрэй аймагуудта сортовой тарилга ехээр доошоо ороо.

— Эдэ бүгэдэ түбхын түрүүндэ МТС-үүдэй главна агрономуудай, колхозуудай агрономуудай оролдолго багаар гаргаһанһаа, үрэһэн ...ломоор һайн сортын таряа гүрэндэ тушаалга эмхидхээгүйһөө, мүн сортовой үрэһэ ургуулха ажахынуудай муугаар худэлһэнһөө болобо,— гэжэ Худөө ажахын министр нүхэр **Иванов** элидхэлдэ соогоо тэмдэглээ.

Бурят-Монголой худөө ажахын туршалгын станци эрхим шанартай үрэһэ һүүлэй жэлнүүдтэ үгэхэеэ бүри болишоо. Олохон МТС-үүдэй, тэрэ тоодо Гашейн, Үшөөтэйн МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи главна агрономууд сортовой үрэһэ ургуулдаг колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байна. Энээн тушаа агроном **Шехина** хэлэбэ.

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо элитэ үрэһэ ургуулдаг ажахые даагша, агроном **Лютаева** үгэ хэлэжэ зуураа, ороохо культуранууда үрэһэ ургажа байха үедэ сорт сортоорон илгаха худэлмэрие агрономууд муугаар ябуулха гэбэ. Ургасые амяралан хураахада үрэһэнэй шанар нилээд һайжардаг байна. Эрхим сортын үрэһэ ехээр тушааһан ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууде урмашуулдаг һаа һайн байгаа гэжэ нүхэр Лютаева дурадхал оруулба.

— «Заготзернодо» сортовой үрэһэн муугаар хадагалагдана. Тэрээн дээрэһээ боложо үрэһэнэй таряанай шанарынь хабар болоходо муудашаһан, бусад культуранудтай худхашаһан байдаг, — гэжэ Итанцын МТС-эй главна агроном **Жарников** хэлэбэ.

Энэ оной февралиин 5-һаа 8 болотор Улан-Удэ городто республикын агрономуудай конференци болоо. Конференцидэ 300 шахуу мэргэжэлтэд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд сугларһан байна. «Худөө ажахын бүхы худэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгатай дашарамдуулан агрономуудай зорилго тухай» республикын Худөө ажахын Министр нүхэр Иванов элидхэл хээ.

Конференцидэ хабаадагшад мүн иимэ асуудалнуудаар элидхэлнүүдые шагнаа:

БМАССР-тэ худөө ажахын культуранудай ургасые дээшэлүүлхэ агротехническэ гол аргануудые шэнжэлһэнэй дүнгүүд тухай;

республикада шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха агротехникэ, арга боломжонууд, саашанхи зорилго тухай;

кукуруза болон тэжээлэй бусад культуранудай, үбһэ ногооной үндэр ургаса абаха дүй дүршэл тушаа, республикын колхоз, совхозуудта хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэдэг болохо арга тухай;

республикын колхоз, МТС, совхозуудта үйлэдбэрине зүбөөр эмхидхэжэ, продукциин единицэ бүхэндэ хүсэ зөөри багаар гаргадаг болохо, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай.

Элидхэлнүүд соо табигдаһан асуудал, һанамжанууд тушаа хамтадаа 28 хүн үгэ хэлээ.

Конференцидэ үгэ хэлэһэн агрономуудай, эрдэмтэдэй һанамжа, дурадхалнууд тухай энэ хуудаһанда бэшэгдэбэ.

Нютагай эрхэ байдалда тааруулан газараа элдүүрилхэ

Худөө ажахын культуранудые тарижа ургуулха бүхы агротехникые нютаг нютагай, газар газарай онсо илгаае хараада абажа тодорхойлхо тушаа конференцидэ хабаадагшад ехэ һаналтайгаар тэмдэглэбэ.

— Үнгэрһэн жэл хура бороо багатай байгаа һэн. Иимэ жэлдэ зөөлэн, элһэлиг хүрьһэтэй газарта борнойлго хэнгүй, харин тарилгын урда тээ, тарилга хэхэ үедөөшье ...нгэн катогоор газарай хүрьһые дамбайруулжа үгэхэдэ шииг нойто барихадаа һайн байһаниинь элирбэ,— гэжэ элидхэл хэһэн агроном ...рам тэмдэглэбэ.

— Ямар газарта хайшаа агротехникэ хэрэглэхэ асуудалые бүридэһэн агрономууд худөөгэй эдэбхитэдэй туһаламжаар шиидхэхэ ёһотой,— гэжэ Кабанска МТС-эй главна агроном нүхэр **Бардамов** хэлэбэ. — Республикын бүхы колхозуудта газараа нэгэ адли болзорто хахалха, тарилга хэхэ гэхэ мэтын заабари тогтоожо болохогүй. Жэшээнь, манай Байкало-Кударын аймагай колхозуудай полинууд хяаг зүбөөр ехэ дарагдадаг. Тиимэһээ хяагтай тэмсэхын түлөө газарай хүрьһые оло дахин элдүүрилхэ, һайн пар бэлэдхэхэ хэрэгтэй болоно,— гэжэ саашань хэлэбэ. Манай аймагта Т. С. Мальцевай аргаар газар хахалхада һайн үрэ гараа, хара гү, али шабарлиг хүндэ хүрьһэтэй газарта парые арга бэшэ хоёрдохёо хахалха хэрэгтэй. Овощь ...хээр ургуулхын түлөө торф, шэбхэ, ...эгшээгдэһэн горшоогхонуудые хэрэглэхэдэ һайн аша үрэ үгэнэ гэжэ нүхэр Бардамов тэмдэглэбэ.

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой агроном нүхэр Кудинова үгэ хэлэхэдээ, худөө ажахын культуранудай үндэр баян ургаса абахын түлөө нютаг нютагай, газар газарай илгаае хараада абахаһаа гадна, жэл жэлэй байгаалиин эрхэ байдалые харалсаха хэрэгтэй гэбэ.

—Хэрбээ унжагай, хүйтэн хабарай болоо һаа майн 4—5 багта тариһан хара таряан, шэнииисэ һайн ургаса үгэдэгынь нёдондоной дүршэлһөө мэдээбди. Тиихэдэ майн 15-да таригдаһан газарһаа ойройдоо 8 центнер ургаса абтаа. Мүн үнгэрһэн жэлдэ эртын борнойлго хээгүй аад, тарилгын урда тээхи лущени хэгдэһэн газарһаа баян ургаса абтаа, — гэжэ агроном Кудинова мэдүүлбэ.

Худөө ажахын культуранудай үндэр баян ургаса туйлаха агротехникые тодорхойлхын түлөө туршалгын худэлмэри үргэнөөр ябуулха шухала. Теэд МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд трактор, машинануудаа иишэ тиишэнь ябуулхаһаа зүрхэсэдэг, агрономуудай ажалые өөдэ абадаггүй гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

Овощь тарилгаар даалгабари үгэхэдөө гектараар бэшэ, харин хэды шэнээн ургаса бүхыдэнь абахаб гэжэ хараалагдадаг байбал таарамжатай байгаа гэжэ тэрэ дурадхаба. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ огород дээрэхи худэлмэри механизацилагдаагүй, тиимэһээ колхозууд багахан газарта тарилга хэжэ ехэ ургаса абаха аргатай болохо һэн гэжэ агроном Кудинова дурадхаба.

Жэмэстэ модонһоо ехэ ургаса абажа, колхоздоо 60 мянга гаран түхэригэй олзо доход оруулһан тухайгаа Иволгын аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой садовод нүхэр **Попков** хэлээ.

РСФСР-эй Худөө ажахын министерствын главна управлениин начальнигай орлогшо нүхэр **Олейник** конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ агрономическа худэлмэрие һайжаруулхын түлөө агрономуудай үүргые, тэдэнэй эрхые дээшэнь үргэхэ хэрэгтэй гэбэ.

— Мүнөө үедэ хүн лэ һаа агрономой хэрэгтэ хамаархадаг, тэрэнэй үгэһэн заабарие олон ушарта дүүргэдэггүй гэхэ гү, али өөһэдөө мэдээд энэ тэрэ заабари үгэдэг. Иимэ байдалые саашадаа тэсэхын аргагүй. Энэ тон буруу ябадалые эсэслэн усадхахын тула колхозуудай тарялангай поли бүридэ агротехническэ паспорт бии болгохо шухала. Тэрэ паспорт соо газарай хүрьһэнэй шанар, ямар үтэгжүүлгэ хэхэб, хэды сантиметр гүнзэгыгөөр, ямар болзорто хахалхаб, тарилга хэхэб, пар хахалхаб гэхэ мэтын заабаринууд байха ёһотой.

Колхоз бүридэ севооборотуудые бии болгохо

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын колхозуудта худөө ажахын культуранудые тарихадаа, пар хахалхадаа, ямаршье журам гуримгүйгөөр, ямаршье севооборотые баримталангүй хэдэг болоо. Энэ тон буруу ябадал гээшэ гэжэ элидхэлшэ — агроном **Хайруллин** шүүмжэлбэ.

— Мал ажалтай манай республикада табан политой севооборот таруу байха ха гэжэ һанагдана. Зарим ушарта тэрэнэй хоёр полинь пар байжа болохо. Олон жэл ургадаг ногооной орондо зелёнко, горох, викэ гэхэ мэтын ургамалнуудые тарижа болохо бшуу. Манай эндэ, ган гасуур болодог газарта горох ехэ һайнаар ургадаг гээшэ. Тэрэнэй үрэһые 10 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыдэ тарижа болохо юм,— гэжэ нүхэр Хайруллин мэдүүлбэ.

Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн олон нүхэдүүд пар гээшэ манай эндэхи эрхэ байдалда тон хэрэгтэй, үндэр ургаса абаха эгээн шухала агротехническэ арга гээшэ гэжэ хэлэһэн байна. Тиихэ зуураа парые гансахан хабар эртэ хахалха бэшэ, харин зөөлэн, элһэтэйшэг хүрьһэтэй газарта зунай эхээр, бороо орожо, газарые шиигтүүлһэн хойно хахалжа болохо юм гэжэ хэлсэгдээ.

Теэд зарим нэгэн хүнүүд пар бэлэдхэлгээр дан ехэ дашуурхаяа һанаһан байна. Хэжэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Ткаченко** таряалангай газарай хахадыншье пар болгоо һаа хамаагүй гэхысэ хэлэһэн байха юм.

Бичурын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн таряашад урда сагһаа хойшо таряалангайнгаа газарые элдүүрилхэдээ, нэн түрүүн пар хахалхадаа шанарайнь талаар газараа дүрбэн янза болгожо хубаадаг байһан юм гэжэ Иволгын МТС-эй главна агроном нүхэр **Ткачев** хэлэбэ. Хара хүрьһэтэй газарынь нэгэдэхи зэргэдэ тоологдоод, тэндэ пар хабар эртэ хахалдаг, арга бэшэ хоёрлон хахалдаг, хэрбээ зундаа борооной һүүлдэ ногооной ехээр ургаад байгаа һаань, гурбадахяа хахалдаг байгаа. Хоёрдохи зэргынь газар дунда зэргын шанартай байжа, тэндэ июниин эхеэр пар хахалаад, хэрбээ ногоо ургаа һаань — хоёрлохо, үгы һаань —үгы. Гурбадахи зэргынь газар — зөөлэн, элһэтэйшэг хүрьһэтэй байжа, тэндэ пар зун орой хахалдаг һэн, оройдоошье хоёрлодоггүй байгаа. Дүрбэдэхи зэргынь газар элһэн хүрьһэтэй, тиимэһээ тэндэ бүри орой пар хахалдаг, хойто жэлынь хара таряа таридаг, саада жэлынь гречуха таряад, хоёр жэл амаруулдаг байһан юм гэбэ. Энэ аргын зарим һайн талыень, мүнөөнэй техникые, агрономическа наукын туйлалтые хараада абалсажа, туршажа үзэхэдэ болохоор гэжэ нүхэр Ткачев хэлэбэ.

Ойрын жэлдэ шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ, таряалангайнгаа талмайе хороонгүйгөөр, тэрэнэйнгээ гушаад процентыень пар болгохо шухала гэжэ хэлсэһэн байна.

Мүн конференцидэ хабаадагшад нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ талаар ехэ дутагдалнуудай бии байһание тэмдэглээд, саашадаа поли, сабшалангаа үтэгжүүлгэдэ шухала анхарал табиха хэрэгтэй гэжэ хэлсэбэ.

1957 ондо худөө ажахын культуранудай үндэр баян ургаса абахын түлөө даб дээрэ юу хэхэ тухай, мүн таряан ажалай гол шухала асуудалнуудаар КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Дубровский** үгэ хэлэһэн байна.

100 мянган га шэнэ газар хахалха

Республика дотор шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаха арга боломжонууд тухай, шэнэ газарай хүрьһэ яажа элдүүрилхэ тухай БМАССР-эй габьяата агроном Н. В. Дерюгина конференцидэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада манай республикада 200 мянга гаран га шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Илангаяа Зэдын аймаг, тэндэхи Үшөөтэйн МТС шэнэ газар ашаглаха талаар горьтой амжалта туйлаа. Тус МТС-тэ 1953 онһоо хойшо 15 мянган гектар урдань ойроо хүртөөдүй байһан үрэжэлтэ һайн газар хахалагдажа, ороохото культуранудай үндэр ургаса абтана. Тус МТС-эй харьяата 6 колхозой 5-ниинь миллион гаран түхэригэй олзо доходтой болонхой.

Гэбэшье, шэнэ газар ашаглалгада эндүү алдуу гараһан байна. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ, Кяхтын аймагай зарим колхозуудта агрономууд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр хэдэн зуун га хуурай элһэн, элһэлиг газар хахалагдажа, хүрьһэниинь хабарай һалхинда үрхиржэ, биратай ургаса үгөөгүй. Тиимэһээ тэндэ мүнөө тарилга хэхэһээ байтагай мал адуулхын аргагүй болошонхой. Саашадаа элһэлиг, зөөлэн хүрьһэтэй газар ойройдоо хахалалтагүй.

1960 он болотор манай республикада 180 мянган га шэнэ газар, тэрэ тоодо 1957 ондо 100 мянган га элдүүрилхээр хараалагдаа. Яруунын аймагта, Хэжэнгын аймагай Чесанын МТС-эй харьяата колхозуудта шэнэ газар ехэ. Ногоо муутай бэлшээри, сабшалангуудые, бургаһатай газарые сэбэрлэжэ хахалха тушаа анхарал хандуулагдаба. Шэнэ газар ашаглахын тулада МТС-үүд бии байһан техникэеэ имагтал бүтээсэ ехэтэйгээр, зүбөөр ашаглаха болоно.

Саашань нүхэр Дерюгина шэнэ газарай хүрьһэ элдүүрилхэ гурим тухай тогтожо хэлэбэ.

Кабанскын аймагта шэнэ газар ашаглаһан дүршэл тухай Темлюйскэ МТС-эй главна агроном нүхэр **Капустин** дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Байгал шадарай аймагуудта шэнэ газарые ашаглаха тухай, илангаяа торфтой намагуудые яажа хатаадаг, хахалдаг, тэндээ ямар ургамал таридаг тухайгаа нүхэр Капустин хөөрэбэ.

Боргойн хониной совхозой ахалагша агроном нүхэр **Лакеёнок** Борьёогой талын шэнэ газар элдүүрилгэ тухай хэлээ. «Хуурай аад, хүнгэн хүрьһэтэй газарые 25—30 сантиметр гүнзэгыгөөр, май һарын 3-дахи декадада гү, али июниин түрүүшын арбан хоногто хахалхада эгээл таатай зохид гэжэ һанагдана. Хабартаа эртэ борнойлоод, тарилгын урда тээ лущени хэнэбди»,—гэжэ нүхэр Лакеёнок хэлэнэ. 1956 ондо ногоо муутай сабшалан, бэлшээри хахалжа, тэжээлэй культуранудые 4560 гектарта, тэрэ тоодо 1600 гектарта кукуруза тарижа, малай тэжээл нилээд ехээр бэлэдхэжэ абаһан байнабди. Краснодарска хизаарһаа асарагдаһан кукурузын үрэһэн манай эндэ таараа. Кукуруза һайнаар, үндэрөөр ургуулбал, малнай садхалан, тарган байханъ эли. Мүнөө манай хонишод, гахайшад эгээн түрүүн кукурузын силос эридэг юм. Тэрэншье ойлгосотой. Ушарынь хадаа шэнэ газар элдүүрилжэ, кукуруза таридаг болоһонһоо хойшо малаймнай ашаг шэмэ нилээд нэмээ. Гадна, 2,8 дахин ехэ ороохон абтадаг болоо.

Иигэжэ шэнэ газар ашаглажа, ороохо таряагаар элбэг байха, малай тэжээлээр дутахагүй арга олгогдоо бшуу.

Шэнэ газар элдүүрилгын агротехникэ тухай, машина техникэ ашаглаха тухай Үшөөтэйн МТС-эй главна агроном нүхэр **Кулик,** Хамнигадайн МТС-эй главна агроном нүхэр **Шайнова,** Темлюйскэ МТС-эй главна инженер **Молокостов** гэгшэд хэлээ. Нютаг бүхэнэй байгаалиин байдал хараада абажа, шэнэ газар элдүүрилгын агротехникэ зохёохо гээшэ ехэ удхашанартай. Тиимэһээ элдэб янзын севооборотуудые хэрэглэжэ, шэнэ газарай үрэжэлые муудуулангүй, жэл бүри һайн ургаса абахын тулада оролдохо ёһотойбди. Мүн саашадаа элһэлиг, муу хүрьһэтэй шэнэ газар элдүүрилһэнэй аша юрэдөө үгы. Үнгэрхэдөө, тиимэ газарай хүрьһэн һалхинда хиидэжэ, хажуудаа байһан үрэжэл һайнтай газарые элһээр хушажа болохо бшуу.

1957 ондо 100 мянган гектар шэнэ газар хахалхын тулада МТС-үүд, колхозууд, илангаяа агрономууд бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тушаа

Колхоз, МТС болон совхозуудта ажалай эмхидхэлые һайжаруулжа, продукциин единицэ бүхэндэ хүсэ зөөри багаар гаргадаг болохо, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тушаа КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд манай республикын олохон колхозуудта бодотоор бэелүүлэгдэжэ байна. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада колхозууд хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлэгдэжэ, ажалай эмхидхэлэй һайжарһан дээрэһээ колхозуудта ажалай бүтээсэ дээшэлһэн байна. Зарим колхозууд 2—3 жэл соо ажахынгаа хүгжэлтэдэ эрид хубилалта туйлаһан байна. Тиимэһээ колхозой ажалые зүбөөр шадажа эмхидхэхэ ябадал эгээн шухала зүйл мүн. Энэ асуудал тушаа агрономуудай конференцидэ хабаадаһан нүхэд яһала дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ. Бурят-Монголой зооветинститудай багша **В. В. Плишкин,** Темлюйскэ МТС-эй агроном-экономист **Секерин,** Яруунын мяха-һүнэй совхозой ахалагша агроном **И. А. Кузьменок,** Бичурын аймгүйсэдкомой түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ **Перевалов** гэгшэд тус асуудалаар элидхэлнүүдые хэлээ. Колхозуудай абадаг продукциин өөрынь үные тодорхойлхо тухай нүхэр **В. В. Плишкин** тон ойлгосотойгоор хөөрэжэ үгөө. Республикын олонхи колхозуудта ажалта үдэр, мүнгэн зөөри гаргашалха ябадал гуримшуулагдаагүй байһаар. Зарим ушарта продукциин өөрынь үнэ сэн тоолохын тулада колхозой бухгалтернууд оролдоногүй. Тииһээ тииитэрээ агрономууд, зоотехнигүүд болон бусад мэргэжэлтэд колхозой ниитын зөөрие гамгүйгөөр гаргашалха ябадалтай эбсэшэнхэй.

Жэшээлхэдэ, центнер ороохо таряан, овощь, хартаабха ямар үнэ сэнтэйб гэжэ таряан ажалай бригадынхидта агрономууд ойлгуулжа үгэнэгүй. Гадна, тэдэнэр гаргаша бага болгохо талаар һанамжануудаа колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадханагүй. Саашань нүхэр Плишкин колхозой продукциин өөрынь үные тодорхойлхо дүршэл тухай хөөрэбэ. Кабанскын аймагай Темлюйскэ МТС-эй тракторна бригадануудые ажахын тоосоондо оруулха түрүүшын туршалга тухай тус МТС-эй агроном — экономист Секерин хэлэһэн байна. Энэ МТС нёдондо зунһаа эхилжэ, тракторна бригадануудтаа ажахын тоосоо нэбтэрүүлжэ захалаа һэн. Энээнэй түрүүшын дүнгүүдһээ харахада, МТС-эй хэһэн худэлмэриин үнэ сэн нилээд химдархаһаа гадна, заһабарилгын нилээд ехэ материал, горючи, тоһон алмагдаа. Машина техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр худэлгэдэг болоһонииень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Яруунын мяха-һүнэй совхозой ахалагша агроном Кузьменок совхозой үйлэдбэриин-финансова түсэб тухай хэлээ. Тэрээн дотор ажал худэлмэриин бүхы хэмжээн, бүхы гаргаша, абтаха ёһотой продукциин хэмжээн, худэлмэриин болзор тодорхойлогдодог. Энэ түсэбэй тон шухалань гэхэдэ, жэлэй али сагта ямар худэлмэри хэхэ болзор хараалагдадаг. Иимэрхүү түсэбүүдые колхозуудта табидаг болоо һаа таатай һэн гэбэ.

Нёдондонһоо хойшо совхоздо албан захиргаанай аппарадые сомор болгохо талаар горьтой юумэн хэгдээ. Совхозойнгоо ажахые нютагайнгаа эрхэ байдалда тааруулан эрхилхэ гэжэ мэргэжэлтэд оролдожо захалаа.

Бичурын аймгүйсэдкомой түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Перевалов худөө ажахын продукциин үные химдаруулха, колхозниигуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зүбөөр түсэблэхэ ябадалай ехэ удхашанартай байһан тушаа тогтобо. Бичурын аймагай хэдэн худэлмэрилэгшэд Амурска областиин түрүү колхозуудай нэгэн — Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, ажахыгаа түсэблэдэг гуримтайнь танилсаһан байна. Энэ колхозой правлени мэргэжэлтэдтэй хамта жэлэй үйлэдбэриин-финансова түсэб табидаг болонхой. Энээнэй ашаар колхозой бригаданудай ажал худэлмэри зүбөөр эмхидхэгдэнэ. Гадна, колхозник бүхэн ниитын зөөри зөөшэдэ гамтайгаар хандадаг болоно. Шэнэ ёһоор түсэблэдэг болоһоор колхозой олзо доход нилээд ехэ болоһон байна.

— Мүнөө Бичурын аймагай зарим колхозуудта ажахые түсэблэхэ шэнэ гуримда орохо тушаа худэлмэри хэгдэжэ захалаа. Колхозой бухгалтернуудай семинарта хабаадагшад шэнэ гуримые һонирхоһон байна,—гэжэ Перевалов хэлэбэ.

Мэргэжэлтэд хадаа колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ имагтал зүбшөөл үгөөд байдаг бэшэ, харин бодотоор туһалалсадаг болохо шухала байһание конференцидэ хабаадагшад онсолон тэмдэглэһэн байна.

Худөө ажахын культуранудые тарижа ургуулха агротехникын гуримые сахиха гээшэ ургаса дээшэлүүлхэ гол арганудай нэгэн болоно. Хахалалгын гүнзэгы гүйхэн, тарилгын болзор, үрэһээ хаялгын гүнзэгы, мүн үрэһэ тариха нормо гэхэ зэргын агротехническэ заабаринуудые болон агротехническэ бусад эрилтэнүүдые олон колхозууд болон совхозуудта олонхидоо сахидаггүй байһан иимэ баримтанудые саашадаа тэсэжэ болохогүй.

(КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгаһаа).

Худөө ажалай онсо өөрэ таланъ юуб гэхэдэ, хүрьһэ элдүүрилжэ гү, али тарилга хэжэ байхадаа, мүн тарилгын хойноһоо харууһалжа гү, али хуряажа байхадаа агротехникые багаханааршье эбдэбэл ехэ гээлтэ хоролто болохоһоо гадна, мүн гаргашалагдаһан бүхы хүсэн, зөөри зөөшэ хиидэ хосоржошье болохо байна. Тиимэһээ агротехникые эбдэгшэдтэ бидэнэр илангаяа эбсэшэгүйгөөр хандажа, газар таряалан эрхилэлгын культурые хаа хаанагүй дээдэ хэмжээндэ гаргаха ёһотойбди.

(КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгаһаа).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурят-Монголой габьяата агрономууд (зүүн гарһаа) Г. И. Васильев, А. Г. Византийский, З. И. Анохина, Ю. И. Лютаева, К. Б. Бардамов, В. Г. Тарасова (хоёрдохи рядта) А. Х. Клементьева, Н. И. Кудинова, А. Г. Давыдов гэгшэд байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агрономуудай зүблөөндэ хабаадагшад: (зүүн гарһаа) Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ И. Б. Вампилов, Темлюйскэ МТС-эй главна агроном А. Г. Капустин, Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой луговод Ж. Д. Дамдинов, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой луговод Д. Р. Цыденов. Е. Ринчиновагай фото.

Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков Бирмэдэ айлшалжа байhаар

МАНДАЛАЙ, февралиин 12. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуковые, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүдые Мандалайн хүн зон үсэгэлдэр хани ёhоор угтаа.

Бирманска Союзай правительствын түлөөлэгшэд, парламентын, Мандалайн муниципалитедэй гэшүүд, нютагай сэрэгэй командовани айлшадые угтахын тулада аэродром дээрэ ерээ. Мүн хүндэлэлэй харуул жагсаагдаhан байгаа.

Финансын министр Кхан Маунг Гьи, Г. К. Жуков үгэ хэлэhэн байна.

Г. К. Жуков финансын министр Кхан Маунг Гьи болон дотоодын хэрэгүүдэй министр Такин Та Кин гэгшэдтэй хамта аэродром дээрэhээ город ороо. Бирмын эртэ урдын столица бологшо энэ городые харахаhанайнгаа hүүлээр Маршал, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд Мандалайн колледждэ ошоо. Тэдэниие бирманска студентнүүд амаршалаа. Колледждэ финансын министр сайлалга хэжэ, айлшадые хүндэлөө. Советско-бирманска хани барисаанай тэмдэг болгон городой муниципалитедэй түлөөлэгшэд Маршалда мүнгэн ваза бэлэг бариа.

Г. К. Жуков, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд хадалиг газарта байдаг Маймьо город орохоёо автомобильнуудта hуужа мүнөөдэр гараа.

МАЙМЬО, февралиин 13. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Бирмын сэрэгэй хойто округые командалагша бригадир Д. А. Блэйк үсэгэлдэр округой штабай офицернүүдэй суглаанай болоходо СССР-эй Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуковые обедээр хүндэлөө.

Командалагша Блэйк Г. К. Жуковай хүндэлэлдэ зорюулан духаряа барихадаа үгэ хэлэжэ, агуу ехэ советскэ арадай түлөөлэгшые халуунаар амаршалаа.

Хоёр ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хоорондохи хани барисаанай тэмдэг болгон Бирмын хуушанай hэльмэ бэлэг болгон маршал Жуковта командалагша бариа.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан Г. К. Жуков үгэ хэлэхэдээ, бэлэгэй түлөө, хүндэтэйгөөр угтаhанайнь түлөө баясхалан хүргөө. Мүн советскэ арадай халуун амаршалгые эрхэ сүлөөдэ дуратай Бирмын арадта, Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй амаршалгые Бирмын Армида дамжуулаа.

МАЙМЬО, февралиин 13. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Бирмын сэрэгэй хойто округой hуралсалай центрнүүдые Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков үсэгэлдэр хараа.

Тэрэнэйнгээ hүүлээр маршал Г. К. Жуков Бирмын финансын министртэй, дотоодын хэрэгүүдэй министртэй хамта Анисакан аэродром ошоо. Маймьогой хүн зон үйлсэнүүдтэ олоор сугларжа, Маршалые халуунаар амаршалаа. Баярай ёhоной мордохуулга болоо. Хадалиг газарта байдаг шан гэжэ үндэhэ яhатанай гүрэн орохоёо самолёт ниидэн гараа.

СССР КНР хоёрой хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туhалалсалга тухай договорой баталагдаhаар 7 жэл гүйсэhэнэй ойдо зорюулагдан Пекиндэ баярай вечер болобо

ПЕКИН, февралиин 14. (ТАСС). СССР-эй, Хитадай Арадай Республикын хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туhалалсалга тухай договорой баталагдаhаар 7 жэл гүйсэhэнэй ойдо зорюулагдаhан вечер столицын «Тянь-цзяо» театр соо мүнөөдэр болоо. Хүдэлмэришэд, албахаагшад студентнүүд эндэ сугларaa. Хитад-советскэ хани барисаанай общество энэ вечерые зарлаhан байна.

Хитад-советскэ хани барисаанай обществын генеральна секретарь Цянь Цзюнь-жуй суглараашадай үмэнэ элидхэл хээ.

Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай түрүүтэй Хитадай Правительственна делегациин Москвада байhан тухай фильм суглараашадта харуулагдаа. Удаань концерт болоо.

Израильдахи английска ба французска сэрэгүүд тухай Сириин газетэнүүдэй мэдээсэл

ДАМАСК, февралиин 13. (ТАСС). «Ат-Тахрир» газетын мэдээсэнэй ёhоор Израилиин Хайфу портдо Англиин хоёр, Италиин нэгэ пароход ерэжэ, англо-французска шэнэ сэрэгүүдые, тэрэшэлэн hомо хэрэгсэл, буу зэбсэг асараа.

СССР Франци хоёрой хоорондо эд бараа андалдан абалсаха тухай удаан болзорой хэлсээн баталагдаба

1956 оной май hарада Франциин правительственна делегациин Москвада ерээд байхада, Советскэ Союз Франци хоёрой хоорондо хэлсээн болобо гэжэ мэдээсэгдэhэн байгаа. Тус хэлсээнэй ёhоор СССР Франци хоёрой хоорондо худалдаа наймаа али болохоор хүгжөөхэ гэжэ хоёр делегаци тоолоhон юм.

Мүн тиихэдэ худалдаа наймаае улам ехэ болгохо зорилгоор эд бараа андалдан абалсаха удаан болзорой хэлсээ хэхэ шухала гэжэ хоёр делегаци мэдэрhэн байна.

Энээнэй ёhоор дурсагдаhан удаан болзорой хэлсээе баталха тухай хөөрэлдөөн Парижда үнгэргэгдөө.

Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо П. Н. Кумыкин түрүүтэй Советскэ худалдаа наймаанай правительственна делегаци болон экономическа хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретарь Ж. Массон түрүүтэй Франциин худалдаа наймаанай правительственна делегаци энэ хэлсээндэ хабаадаhан байгаа.

Тиигэжэ 1957 онhоо эхилээд 1959 он хүрэтэр гурбан жэлэй туршада СССР Франци хоёрой хоорондо эд бараануудые андалдан абалсаха тухай удаан болзорой хэлсээндэ энэ оной февралиин 11-дэ гар табигдаа.

Тус хэлсээнэй ёhоор советскэ гадаадын худалдаа наймаанай организацинууд дурсагдаhан гурбан жэлэй туршада Францида бүтээжэ, СССР-тэ эльгээхыень иимэ юумэнүүдые захяа: элдэб түхэлэй олон машина болон түхеэрэлгэ, тэрэ тоодо металл отолдог станогууд, электротехническэ, металлургическа, радиогой болон телевизионно түхеэрэлгэ, хүсэтэ электровозууд, автопокрышка хэхэ түхеэрэлгэ, нүүрhэ шанаржуулдаг фабрикануудта, гэрэй томо панельнүүдые бүтээдэг заводуудта болон хулhаар целлюлозо хэдэг заводуудта хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэ, мүн химическэ, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин түхеэрэлгэнүүдые захиhан байна.

Тэрээнhээ гадна, хара металлнуудай прокат, кабель, уушха модон, хэмэл волокно, какао, бобы, цитрусова, эфирнэ тоhо болон бусад эд бараануудые Франци СССР-тэ эльгээхэ.

Эдэ захиhан юумэнэйнгээ, мүн худалдан абаха эд бараанайгаа сэнгыень түлэхын тулада Советскэ Союз Францида иимэ эд бараануудые эльгээхэ: антрацит, нефть болон нефтепродуктнуудые, марганцева, хромово руда, асбест, хюрөөдэhэн модо, целлюлозо, газетын саарhа, хүбэн, ангай арhа, крабуудаар хэhэн консервэ, машина түхеэрэлгэ болон бусад товарнуудые эльгээхэ байна.

США-гэй коммунистическэ партиин XVI съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 13. (ТАСС). США-гэй коммунистическэ партиин XVI съездын гурбан заседани үсэгэлдэр болоо.

Компартиин түлөөлэгшэ корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдээсээ. Партиин ажал-ябуулга тухай гол резолюциие, тэрээндэ съезд дээрэ оруулагдаhан заhабаринуудтайгаарнь съездэ хабаадагшад hайшаагаа. Марксизм-ленинизмын болон пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта США-гэй компартиин үнэн сэхэ байhан тухай резолюци соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Партиин шэнэ программа зохёохо комисси hунгахыень партиин национальна шэнэ комитедтэ съезд дурадхаа. Энэ программань партиин бүхы гэшүүдэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаха юм. Съездэ хабаадагшад партиин шэнэ устав hайшаагаа.

Удаань США-гэй компартиин национальна комитедтэ hунгалта болоо. Комитедэй 20 гэшүүн hунгагдаа. Комитедэй үлэгшэ 40 гэшүүн штадуудай партийна конференцинүүд дээрэ hунгагдаха юм.

Съездын заседанинуудай забhарта партиин национальна комитедэй заседани болоhон байна. Тэрэнэй хүдэлмэри тухай комитедэй зүгhөө Ю. Деннис съездэ мэдээсээ. Национальна захиргаанай комисси байгуулха тухай тэрэ съездэ hанамжа дурадхал оруулаа. Энэ комисси хадаа национальна комитедэй нэгэдэхи пленумэй зарлагдатар национальна съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар хүдэлмэри хэхэ байна. Национальна комитедэй нэгэдэхи пленум штадуудта партийна конференцинүүдэй болоhоной hүүлээр зарлагдаха юм. Национальна комитет хадаа штадуудай партийна конференцинүүд дээрэ hунгагдаhан 40 гэшүүнээр бүридүүлэгдээд байхадаа, партиин саг үргэлжын захиргаанай совет болон секретариадые байгуулха ёhотой гэжэ комитедэй гэшүүдэй зүгhөө Ю. Деннис hанамжа дурадхал оруулаа. Национальна комитедэй элидхэлые диилэнхи олонхиин голосоор съездэ хабаадагшад hайшаагаа. Съездын нэрэ дээрэ 29 коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партиhаа, тэрэ тоодо КПСС-hээ, КНР-эй, Италиин, Франциин, Чехословакиин болон бусад оронуудай компартинуудhаа амаршалганууд абтаа гэжэ соносхогдоо.

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 13. (ТАСС). США-гэй коммунистическэ партиин XVI съезд Нью-Йоркдо болоод, үсэгэлдэр хүдэлмэреэ дүүргээ.

Энэ съездын ба урда тээхи съездын хоорондохи долоон жэл США-гэй компартиин түүхэдэ тон хүндэ хүшэр үе байгаа. Энэ үе соо хархис хүсэнүүд компартида эсэргүү ябуулга хэжэ, тэрэниие хардадаг гүрдэдэг ба мүрдэдэг хашадаг байгаа. США-гэй компартиие hулаpуулха гэhэн зорилгодоо хархис хүсэнүүд хүрэжэ шадаагүй, гэбэшье, парти эмхидхэлэй талаар нилээд ехэ хохидолдо ороо. Эдэ жэлнүүдтэ экономикын зарим зэргээр «hэргэhэн» дээрэhээ, саашадаа «таhалгаряагүй дэбжэлтэ» болохо юм гэhэн буруу hанал бодол хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй зарим хубиин дунда гарадаг болоhон байна. Иимэ оршон байдалда зарим коммунистнууд маргадаг болоhон байха юм.

Партиие ямаршьеб политическэ гү, али гэгээрэлэй нэгэдэл болгохые уряалhан hанал бодол партийна интеллигенциин зарим хубиин дунда гарадаг болоо. Ганса нэгэн хүндэ hүгэдэн шүтэхэ ябадалай хойшолонгуудые усадхалгатай ба уласхоорондын hүүлшын событинуудтай дашарамдуулагдан парти дотор дискусси эхилhэн байгаа. Энэ дискуссиин үедэ ёhотойл ревизионистска шэнжэтэй үзэл бодолнууд гараhан байха юм. Коммунистическэ парти «заабол» эмхи гуримаа алдахань гэжэ буржуазна хэблэл баясадаг байгаа.

Гэбэшье, партиин XVI съезд бата нэгэдэлтэй байха, коммунистическэ партяа улам бэхижүүлхэ гэhэн уряатайгаар үнгэрөө. Партиие юрын «нэгэдэл» болгохо гэhэн hанал бодолые буруушаажа, нэгэн дуугаар абтаhан резолюци хадаа съездын шухала шиидхэбэринүүдэй нэгэн болоно.

Съезд хадаа зонhоо таhарха ябадал гаргажа, урдань хэгдэhэн алдуу эндүүнүүдые шүүмжэлхэ зуураа, hүүлэй hарануудта баруун тээшээ хэлбэрхэ ябадалай элеэр гарадаг болоhон тухай зааhан байна.

Марксизм-ленинизмын гол ёhонуудта, тусхайлбал, уласхоорондын пролетарска hанал нэгэдэлгын гол ёhонуудта США-гэй коммунистическэ партиин үнэн сэхэ байhыень съезд баталан харуулаа.

Съезд США-гэй мүнөөнэй экономическа байдалые шэнжэлээд, «арадай капитализм» тухай үгэ хүүрэй худал байhые, «таhалгаряагүй дэбжэлтэ» болохо юм гэhэн үзэлэй үндэhэгүй байhые онсолон тэмдэтлээ. Съезд хадаа США-гэй зонхилхы нюурнуудай гадаадын политикада сэгнэлтэ үгөө, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикын түлөө тэмсэл шангадхахые уряалаа.

Негрнүүд тухай асуудалаар партиин урда тээнь алдуу хэдэг байhые съезд шэнжэлээд, негрнүүд тушаа үндэhэ яhанай илгаа гаргаха ябадалда эсэргүү тэмсэлдэ коммунистнуудай эдэбхитэйгээр хабаадалсаха программа хараалаа.

Социал-демокрадуудта компартиин ямараар хандаха тухай асуудалаар тусгаар резолюци съезд дээрэ баталан абтаа.

Партийна болон хүдэлмэришэн олониитэдэ партиин хүтэлбэриие ойротуулан дүтэлүүлхэ хэдэн хэмжээнүүдые съезд баталаа. США-гэй хүдэлмэришэнэй томо центр бологшо Чикаго городто партиин центральна органуудые байлгадаг болохо гэhэн шиидхэбэри абтаа.

Тобшо hонинууд

★ Дамдин-Сурун Лубсанов Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой hүнэй гүүртые даагшаар 10 жэл ажаллана. Мүн тэрэнэй hамган басаган хоёр эндэ hаалишад юм. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ даажа байhан үнеэн бүриhөө 1140 литр hү hааhан hаа, энэ жэлдэ 1700 литр hү hааха уялга абанхай. Лубсановтанай бүлэ 1956 оной туршада олоhон ажалта үдэртөө 16650 түхэриг мүнгэ, 5 тонно шахуу ороохо абаба.

К. Доржиев.

★ Закаменай аймагай Санагын сомоной «Коммунизм» колхоздо жэл ерэхэ бүри барилга олоор хэгдэнэ. Тус колхозойхиц 100 толгой малай типовой шэнэ байра бариха гэжэ hаяхан шиидээд, модо бэлэдхэжэ эхилбэ. Мүнөө барилга хэхэ 50 кубометр модон бэлдэгдээ.

С. Тарбаев.

★ Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан Ширетор Цыремпилов 62 наhатай болобошье, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан зандаа. Түмэршэ дархан үдэрэйнгөө даабариие ходо 150—200 процент дүүргэнэ. Ширетор Цыремпиловэй оролдосотой ажалай ашаар колхозой зэмсэгүүд саг соогоо заhабарилагдана. Энэ дархан үнгэрэгшэ жэлдэ 792 ажалта үдэр олоhон байна.

В. Дырчиков.

★ hаяхан Ториин аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо комсомолшууд, залуушуулай воскресник үнгэргэгдэбэ. Тиигэжэ Алцагай хүдөөгэй сомондо 50 кубометр түлеэн бэлдэгдээ. Мунко Буянтуев, Светлана Баранникова, Долгор Банзаракцаева, Геля Хамаганова, мүн бусад эршэмтэйгээр ажаллаhан байна. Комсомолшууд, залуушуул түлеэ бэлэдхэжэ олоhон 600 гаран түхэриг мүнгөөрөө уранhайханай самодеятельностиин кружогто хэрэглэгдэхэ хүгжэмэй, мүн бусадшье хэрэгсэлнүүдые абаха болоо.

А. Цыбенов.

★ Баргажанай аймагай Баянголой залуушуул фестивальдаа эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. hаяхан эндэ үнгэргэгдэhэн шатаршадай турнирта Д. Дамбиев, Д. Эрдыниев түрүү hуури эзэлээ. Бурят хоор мартын 15-да үнгэргэгдэхэ фестивальда «Коммунистическэ парти тухай дууе», мүн хэдэ хэдэн бурят, ород дуу дуулаха юм. Мүнөө уранhайханай самодеятельностьдэ 70 гаран колхознигууд хабаадалсана.

В. Баторов.

★ Доодо-Худанай (Хэжэнгэ) долоон жэлэй hургуулиин hурагшанар Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хонишодто ехэхэн туhа хүргэнэ. Нүхэр Эрдынеевагай даадаг гүүртэдэ hурагшад воскресник эмхидхээд, наг шэбхэ суглуулжа, поли дээрэ гаргаа.

Д. Доржиев.

СПОРТИВНА ХРОНИКО

★ **Мэргэн буудалга.** ДОСААФ-эй республиканска комитет hунгалтын хүндэлэлдэ зорюулан мэргэн буудагшадай мүрысөө үнгэргэбэ. Мүрысөөндэ ДОСААФ-эй Городской, Железнодорожно, Пригороднэ районно комитедүүдэй команданууд хабаадалсаа.

Гурбан янзаар (хэбтээд, бодоод, hүгэдэжэ hуугаад) буудаха мүрысөөндэ Городской районой команда түрүү hуури эзэлээ. Железнодорожно районой команда хоёрдохи hуурида гараа.

Өөhэд хоорондын мүрысөөндэ спортоор СССР-эй мастер П. Николаев абажа болохоор 600 очкоhоо 570 очко тудажа, түрүү hуури эзэлээ. 550 очко абаhан Жамбалов — хоёрдохи, Бурдуковский (544 очко) гурбадахи hуури эзэлээ.

Ташуур буугаар буудаха мүрысөөндэ Городской районой 2-дохи команда шалгараа. Мүрысөөндэ шалгарhан команданууд болон спортсменүүд ДОСААФ-эй республиканска комитедэй дипломуудаар шагнагдаhан байха юм.

Г. Кикимов.

★ **Шатар.** Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоздо шатаршадай мүрысөөн саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байдаг. hаяхан үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ Даба Лодоев нэгэдэхи, Г. Дабаин—хоёрдохи hууринуудые эзэлбэд. Мүнөө колхозой шатаршад удаадахи аймагай мүрысөөндэ хабаадалсахаар бэеэ зэhэжэ байна.

☆ **Санашадай мүрысөөн.** Иволгын аймагта hурагшадай дунда санаар мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлhэн мүрысөөнэй удаа Иволгын дунда hургуулиин hурагшад түрүү зэргэдэ гараа. Кокоринска долоон жэлэй hургуули—хоёрдохи. Оронгын дунда hургуулиинхид —3-дахи hууринуудые эзэлээ.

С. Нимаев.

Монголой айлшад хүдөө ажахын техникумдэ

Улан-Удын хүдөө ажахын техникум Монгол Арадай Республикын Алтан-Булагай зооветеринарна техникумэй коллективтэй үнгэрэгшэ жэлдэ холбоо барисаа байгуулhан юм. Техникумэй директор У. В. Баранникова 1956 оной январьда Монгол ошожо, Алтан-Булагай техникумэй багшанартай, hуралсалай ажал хүдэлмэритэйнь танилсаhан, харуулан ойлгуулха зүйлнүүд, учебнигүүдые бэлэглэhэн байгаа.

hаяхан Алтан-Булагай зооветеринарна техникумэй багшанар, студентнэр хамта 16 хүн Монголой малажалай министерствын түлөөлэгшэ Арильдин түрүүтэй манайда айлшаар ерээд мордобо. Айлшад Улан-Удэдэ 8 үдэр байха зуураа, хүдөө ажахын техникумэй hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэритэй гол түлэб танилсаа. Шалгалтын экзаменай үедэ байлсажа, hуралсалайнгаа программые студентнэрэй али зэргээр шудалжа байhые хараhан байха юм. Тэдэнэр зооветинститудай hуралсалай ажахыда, Мичуринай нэрэмжэтэ үрэ-жэмэсэй станци, садоводууд-зүгышэдэй hургуули, музейнүүд болон театрнуудта ошожо танилсаа.

Урдань манай эндэ, Ирхүү городто hуралсаhан хүнүүд айлшадай дунда бии байба. Алтан-Булагай зооветеринарна техникумэй багшанар Гэцэгма. Дулма гэгшэд урдань Улан-Удэдэ монгол рабфакта hуралсаhан юм.

— Бидэ Улан-Удэдэ 1933—34 онуудта hуралсаа hэмди. Тэрэ гэhээр 23 жэл үнгэрөө. Мүнөө танай республикын столица—Улан-Удэ танигдахаар бэшэ болотороо ургаа, тон hайхан болбосон түхэлтэй город болоо гэжэ,—айлшад хөөрэнэ.

Удаань айлшадые үдэшэлгын суглаан болоо. Суглаан дээрэ Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй партийна организациин секретарь Н. Кондратюкова амаршалгын үгэ хэлээ. Монголой түлөөлэгшэдэй зүгhөө Алтан-Булагай зооветтехникумэй директор Дорж үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлээ: «Манай техникумүүдэй хоорондо тогтоогдоhон хани барисаан саашадаа бүри бэхижэжэ, студентнэрэй hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам hайжаруулха хэрэгтэмнай ехэ туhа нэмэри болохо байhаниинь лабтай. Бидэ танай техникумэй hуралсалай-хүмүүжүүлгын программатай танилсаад байхадаа өөhэдтөө хэрэгтэй олохон зүйлнүүдые халан абаха хүсэлэнтэй байнабди. Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Дорж техникумэй студентнүүдтэ эрхимээр hурахыень хүсөөд, hуралсалайнгаа талаар техникум соогоо түрүү ябаhан зоотехническэ отделениин 3-дахи курсада Улаан бархат туг бэлэглэбэ. Тугые тус курсын эрхим hурагша Алла Хантаева хүлеэн абаба.

— Айлшадаймнай үгэhэн хүндэтэ бэлэг манай техникумэй дамжуулгын туг болог лэ. Бидэ энэ тугаа техникумэ дүүргэтэрээ алдангүй барижа байхаар оролдосотой hайнаар hуралсахабди. Тиигээд hуралсалаа дүүргэхэдээ энэ тугаа эрхим курсада дамжуулан үгэхэбди,—гэжэ Алла хэлэбэ.

Вечерэй эсэстэ техникумэй hурагшадай самодеятельностиин коллектив айлшадта Х. Намсараевай «Тайшаагай ташуур» гэжэ зүжэг харуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Алтан-Булагай зооветтехникумэй директор нүхэр Дорж Улан-Удын техникумэй III курсын эрхим студентка Алла Хантаевада Улаан туг барюулжа байна.

Е. Ринчинова.

Вологда городто болохо мүрысөөн

Февралиин 21—25-най үдэрнүүдтэ Российска Федерациин кооперативна техникумүүдэй студентнэр-санашадай мүрысөөн Вологдада болохонь. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар Улан-Удын коопте[хни]кумэй суглуулагдамал кома[нда] санашад Гарма Буртигаров, Н[ико]лай Майоров, Юлия Картер ба[у]сад ошоо.

Г. Рютин.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00350. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 761.